

УДК 7.01:008

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-31>

Ольга УМАНЕЦЬ

кандидатка мистецтвознавства, доцентка, доцентка кафедри культурології, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, вул. Пушкінська, 77, м. Харків, Україна, 61024

ORCID: 0009-0008-2113-1292

Scopus-Author ID: 57409577000

Бібліографічний опис статті: Уманець, О. (2024). Культурно-мистецький проєкт як явище сучасної культури. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 247–255, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-31>

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ПРОЄКТ ЯК ЯВИЩЕ СУЧАСНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

*Метою дослідження є окреслення специфіки культурно-мистецького проєкту як явища сучасної культури та виявлення провідних модусів його функціонування у сучасному культурному просторі України. **Методологія статті** ґрунтується на феноменологічному, історичному, структурно-функціональному, аналітичному методах і підходах. **Наукова новизна** статті полягає у виявленні модусів осмислення сутності культурно-мистецького проєкту в гуманітарному знанні та висвітленні його сучасної концептуальної, структурної та функціональної специфіки. **Висновки.** Актуалізація культурно-мистецького проєкту резонує із плюралізмом парадигмальних настанов метамодерну, віддзеркалює ревізію аксіологічних орієнтацій і алгоритмів художньої комунікації. Акцентовано нормативно-правову визначеність, різноманіття дефініцій означеного явища в контексті соціокультурної проєктної діяльності, подієвого менеджменту і мистецтвознавства. Виявлено провідні концептуальні модуси культурно-мистецького проєкту: історичний, спрямований на актуалізацію духовного досвіду та історичної пам'яті; глокалізуючий, регіональний, орієнтований на активізацію етнічної ідентифікації, збереження і розвиток культури локусів, зокрема автентичної; просвітницький, художньо-комунікативний, спрямований на активне уведення індивіда у художній простір (зокрема одного виду мистецтва); репрезентативний, який має метою демонстрацію сучасного національного мистецтва; консолідуючий, громадянсько-ідентифікуючий, патріотичний, спрямований на закарбування новітнього образу нації її боротьбі за ідентичність і суверенітет. Зазначено, що рисами культурно-мистецького проєкту, як нової форми духовного буття нації, орієнтованої на піднесення духовного спадку та багатомірну промоцію у світі нового образу України, є: багатокomпонентність, синтетичність; резонанс із актуальними проблемами духовного буття соціуму; концептуальна, організаційно-структурна варіативність; спільна діяльність держави, інститутів громадянського суспільства, мистецької еліти; локаційність у часі і просторі; новачітність репрезентації знакових культурних, художніх досягнень; актуалізація консолідаційного, культурно-дипломатичного, соціально-комунікативного концептів.*

Ключові слова: культурно-мистецький проєкт, аксіологічні настанови, національна культура.

Olha UMANETS

Candidate of Art Criticism, Associative Professor, Associative Professor at the Department of Cultural Studies, Yaroslav Mudry National Law University, 77 Pushkinska str., Kharkiv, Ukraine, 61024

ORCID: 0009-0008-2113-1292

Scopus-Author ID: 57409577000

To cite this article: Umanets, O. (2024). Kulturno-mystetskyi proiekt yak yavyshe suchasnoyi kul'tury [Cultural and artistic project as a phenomenon of contemporary culture]. *Fine art and Cultural Studies*, 1, 247–255, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-1-31>

CULTURAL AND ARTISTIC PROJET AS A PHRNOMENON OF CONTEMPORARY CULTURE

*The purpose of the study is to outline the specifics of the cultural and artistic project as a phenomenon of contemporary culture and to identify the leading modes of its functioning in the contemporary cultural space of Ukraine. **The methodology** of the article is based on phenomenological, historical, structural and functional, analytical methods and approaches. **The scientific novelty** of the article lies in identifying the modes of understanding the essence of the cultural and artistic project in humanitarian knowledge and highlighting its modern conceptual, structural and functional specifics.*

Conclusions. *The actualization of the cultural and artistic project with the pluralism of the paradigmatic guidelines of the metamodern, reflects the revision of axiological orientations and algorithms of artistic communication. The author emphasizes the regulatory and legal certainty, the variety of definitions of this phenomenon in the context of socio-cultural project activities, event management and art history. The leading conceptual modules of cultural and artistic project are identified, such as: historical, aimed at actualizing spiritual experience and historical memory; glocalising, regional, focused on enhancing ethnic identification, preserving and developed locus culture, including authentic culture; educational, artistic and communicative, aimed at actively introducing an individual to the artistic space (in particular, one type of art); representative, aimed at demonstrating contemporary national art; consolidating, civic-identifying, patriotic, aimed at capturing the new image of the nation in its struggle for identity and sovereignty. It is noted that the features of a cultural and artistic project as a new form of the nation's spiritual existence, focused on the elevation of the spiritual heritage and multidimensional promotion of the new image of Ukraine in the world, are multicomponent, synthetic nature; resonance with the actual problems of the spiritual existence of society; conceptual, organizational and structural variability; joint activities of the state, civil society institutions, and the artistic elite; location in the time and space; innovation in the representation of significant cultural and artistic achievements; actualization of the consolidation, cultural-diplomatic, social and communicative concepts.*

Key words: *cultural and artistic project, axiological guidelines, national culture.*

Актуальність проблеми. У парадигмальних вимірах метамодерну потужні та масштабні процеси ревізії аксіологічних настанов, діджиталізації і віртуалізації буття сучасної людини, проблематичність збереження аксіологічної місії мистецтва за умов його комерціалізації та тяжіння до певних форматів, чітко окреслених аудиторних очікувань й естетичних орієнтацій резонують із різноспрямованими процесами художньої рефлексії та суттєвими змінами раніше усталених алгоритмів художнього життя, художньої комунікації. Концерти та вистави, у яких простори виконавців й аудиторії є диференційованими та дистанційованими, виставки, позначені статуарністю експонатів та закріплені у відомості широкої аудиторії як концентровані виявлення художньої рефлексії, поступаються місцем багатовимірним синтетичним формам, маркованим синтезом національної та світової культури, нівелюванням меж виконавства й аудиторії тощо в такому новому явищі як культурно-мистецький проект.

Актуальність дослідження цього явища культури обумовлюється наявністю певною дослідницької лакуни, яка формується внаслідок дисонансу між його вагомістю у сучасних культурних, художніх процесах, тенденцією всеохопної інтенсифікації, активним входженням в обрії мистецької освіти та відсутністю вичерпного дослідження у дискурсах культурології, мистецтвознавства, детермінованою зокрема мобільністю буття означеного явища та варіативністю форм утілення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій демонструє масштабність цієї лакуни, яка утворюється на перетині художньої практики

та культурологічної думки. Дотичним до проблематики сутності та специфіки культурно-мистецького проекту як явища сучасної національної культури є розвідки із питань онтології та феноменології фестивального руху як однієї з форм культурного, мистецького життя таких дослідників, як Р. Безугла, І. Бермес (2015), Г. Вишнеvsька, Д. Зубенко, Н. Овсяннікової, Н. Усенко, Т. Ясюк та ін., а також дисертаційні роботи С. Зуєва (2007), М. Шведа та ін. Конкретизуючу дослідницьку царину, у якій культурно-мистецький проект постає як самостійний об'єкт дослідження, в останнє десятиліття формують праці Н. Кучиної, яка акцентує спільну для фестивалів і культурно-мистецьких проектів поліфункціональність, реалізовану «в культуротворчих, рекреативних, освітніх, культуроохоронних та комунікативних технологіях соціально-культурної діяльності» (2019, с. 66), Т. Зінської (2011; 2016), яка позиціонує фестивалі та конкурси як конкретні утілення культурно-мистецького проекту. У різних дослідницьких ракурсах до питань специфіки та функціонування культурно-мистецьких проектів звертаються К. Давидовський (2013), В. Дутчак, Н. Івановська (2017), С. Оборська (2018), Л. Обух (2019), М. Поплавський (2019), Н. Регеша, О. Трінько, Н. Ковмір (2017), І. Свирид.

Проте інтенсивність буття, гнучкість концептуальних, організаційних параметрів і формування нових вимірів функціонування культурно-мистецького проекту (далі КМП) як явища обумовлює необхідність узагальнення накопиченого культурною, художньою практикою досвіду, що також актуалізує обраний у статті дослідницький ракурс. Гостроту про-

блеми дослідження специфіки КМП обумовлює і різноспрямованість його осягнення в культурологічній, мистецтвознавчій царині та економічно-менеджерській, пов'язаній із проектною соціокультурною діяльністю, питаннями функціонування культурно-креативної індустрії, що порушуються у розвідках таких науковців, як Д. Бас (2016), В. Комар (2021). Це актуалізує необхідність міждисциплінарного дослідження сутності і специфіки КМП та новітніх варіантів його реалізації у сучасних соціокультурних реаліях.

Мета статті – окреслення специфіки культурно-мистецького проєкту як явища сучасної культури та виявлення провідних модусів його функціонування у сучасному культурному просторі України.

Виклад основного матеріалу. Поява КМП як нової форми організації мистецьких сил та репрезентації культурної спадщини і сучасних здобутків національної культури на поч. ХХІ ст. була викликана необхідністю реформатування алгоритмів художньої комунікації у культурному просторі метамодерну. Його динамічність, резонанс із швидкими змінами споживацьких пріоритетів і естетичних орієнтирів обумовили поступове витіснення «стаціонарних», усталених форм функціонування культурно-мистецьких закладів та фестивалів, які визначаються науковцями як «альтернатива концертному сезону та резонансний спосіб демонстрації культурної значущості певного просторового локусу» (Зуєв, 2007, с. 3), що стає «монолітним концертним подіумом, територією творчої комунікації, своєрідним дискусійним клубом для музикантів» (Бермес, 2015, с. 154). На відміну від фестивалів і конкурсів, мистецькі маркери яких набули висвітлення у гуманітарному дискурсі, а правові та організаційні засади конкретизовано саме в положеннях конкретних імпрез, КМП позначений визначеністю в нормативно-правовому полі та певною дискретністю і дискусивністю мистецтвознавчого, культурологічного обґрунтування. У статті 1 Закону України «Про культуру» КМП визначено як форму культурної діяльності з визначеними метою і строком реалізації (осягнення мети), а також цільовим фінансуванням згідно з кошторисом (бюджетом) (Про культуру. Закон України, 2010).

Дефініція КМП, унаслідок його певної новачності для сучасного художнього простору, перебуває у стадії становлення. На основі проблематики проектної діяльності у соціокультурній сфері та у зв'язку із специфікою сучасної мистецької практики, детермінованої споживацьким попитом на видовищність, послуговуючись терміном «crossover point», дослідники окреслюють понятійні виміри КМП як синтезу різновекторних і різногалузевих видів діяльності, що концептуально об'єднані такими маркерами, як «культуротворчий потенціал», «соціокультурний запит», «естетико-художня й етико-виховна спрямованість», «комерційна складова», «рекреаційно-розважальна складова», як «унікальну сукупність скоординованих експериментальних дій майстрів художньої культури, поєднаних на певний час у межах певної культурної локації для вирішення мистецьких завдань» (Поплавський, 2019, с. 249). Акцентуючи, що в Україні відбуваються процеси «переходу до нових форм реалізації діяльності підприємств в системі культурно-креативних індустрій та інституціональна організація функціонування цієї сфери» (Комар, 2021, с. 54), у контексті менеджменту культури дослідники звертаються до поняття «арт-проєкт» як тотожного щодо КМП. Зазначимо, що його визначення як завершеного циклу «художньої діяльності, що спрямований на створення оригінального художнього твору в умовах обмеженого часу та ресурсів (Бас, 2016, с. 60) та акцентуація пластичності, рухливості мети, персоніфікації результату (там само) співвідносяться загалом із специфікою художньої діяльності, акцентуація ж значущості специфічних умови до ресурсної бази та «високий ступінь ризику в зв'язку з суб'єктивним сприйняттям продукту арт-проєкту» (там само) слугує трансляції проблематики арт-проєкту в сферу культурного менеджменту.

Т. Зінська позиціонує КМП як утілення нової організаційно-методичної політики у сфері культури, функціональні обрії якого відповідають «завданням соціокультурного проєкування, а саме: популяризації та тиражуванню найкращих мистецьких ідей і технологій; розвитку соціокультурних комунікацій та сприянню доступові до культурних цінностей усіх соціокультурних груп населення; поглибленню знань з різних галузей з метою розв'язання

проблемних соціокультурних ситуацій, у яких знаходиться людина; створенню умов для якісної організації концертного життя країни» (2016, с. 394).

Вплив проектної індустрії та публічного адміністрування у мистецькій царині детермінує і визначення КМП у проблемних параметрах подієвого менеджменту, у яких він постає як «унікальна цільова культурно-творча подія, <що> створюється для досягнення конкретних результатів, пов'язаних зокрема з економікою та суспільством» (Оборська, 2018, с. 392). У міждисциплінарному дискурсі із залученням досвіду Event-менеджменту мистецький проєкт визначається Л. Обух як «неповторюване поетапне організування резонансних заходів академічного музичного мистецтва загальнонаціонального чи локального (місцевого) масштабу як виду комунікаційної програми у системі стратегічного процесу функціонального менеджменту з метою залучення його в якості механізму позитивної соціальної дії» (2019, с. 97), яке характеризують такі ознаки, як актуальність, мотивація (менеджерів і виконавців), талант учасників, що забезпечує конкурентоспроможність проєкту (там само).

Зазначимо, що резонуючи із плюралістичністю концептуальних конструктів сучасних КМП, сучасний мистецтвознавчий дискурс щодо питань КМП демонструє тенденцію дефініційної конкретизації відповідно до численних варіантів його втілення в художній практиці. Звертаючись до наукового обґрунтування специфіки соціокультурного проєктування у мистецькій царині (на прикладі проєкту «Мистецький арсенал»), Н. Івановська пов'язує специфіку КМП зі спрямованістю на «просвітницький результат, що дозволяє адекватно вирішувати проблеми соціокультурної сфери в умовах реформування. ...виявити культурні потреби, розширити цільову аудиторію, інтенсифікувати зворотний зв'язок із суб'єктами культурної діяльності, формувати інформаційно-комунікативний культурний простір, підвищити комплексну ефективність культурно-мистецької діяльності» (2017, с. 46). Прецедент «вписування» КМП у категоріально-понятійний апарат мистецтвознавства та естетики демонструє його позиціонування К. Давидовським як явища, що існує в навчальному та позанавчальному варіантах та виріз-

няється: концептуальною новизною, актуальністю і національною забарвленістю задуму, тенденцією уведення в культурний простір раніше незнаного культурного доробку, концептуальною, організаційною, діяльнісною централізацією навколо визнаного у соціокультурному середовищі лідера, чіткістю мети, завдань, локусу та тривалості, фінансовою підтримкою держави та інститутів громадянського суспільства, наявністю інформаційної «аури» (Давидовський, 2013, с. 161–162).

В обрях мистецтвознавства доволі чітко окресленою є тенденція ототожнення КМП із фестивалем. Так, К. Давидовський для ілюстрації певних функціональних вимірів КМП звертається до фестивалів «Віртуози планети», «Київські літні музичні вечори» (на базі Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра), Т. Зінська як мистецький проєкт позиціонує музичні фестивалі та виконавські конкурси (2011, с. 12) та виокремлює такі його маркери: «1) актуальність концепції мистецького проєкту в соціокультурному просторі; 2) відповідність головної мети та завдань в реалізації проєкту; 3) узгодженість творчої ідеї з інтересами слухачів та потребами виконавців; 4) доступність інформації та рекламне забезпечення мистецького проєкту; 5) точність проєктного рішення, коли реалізація мистецького проєкту відповідає програмі дій та засобам досягнення мети» (Зінська, 2011, с. 11). На думку Н. Регеші, О. Трінько та Н. Ковмір, КМП охоплює широке коло мистецьких заходів – фестивалі, конкурси та розважальні вокальні шоу (2017, с. 76).

У сучасних соціокультурних реаліях численні КМП постають у різноманітті конкретних утілень і демонструють тенденції формування новітніх концептуальних векторів, урізноманітнення компонент і пов'язане із цим переформатування організаційної структури, безумовне укріплення статусу засобу культурної дипломатії і промоції образу нації у світовому культурному просторі. Це унаочнюється у провідних концептуальних спрямуваннях КМП останніх років, детермінованих у своїй соціокультурній вагомості активізацією національної ідентифікації.

Невипадково тому історичне спрямування, орієнтоване на активізацію історичної пам'яті нації як чинника її консолідації, стало одним із пріоритетних для КМП. Його втіленням

є Всеукраїнський культурно-мистецький проєкт «Україна співає «Кобзаря» (2019 р.). У межах надмасштабної імпрези хорові колективи України за підтримки держави та громадських організацій, зокрема діаспорних, репрезентували широкому загалу у концертному виконанні та аудіо-альбомах національний музичний доробок на основі поезії Т. Г. Шевченка, узагальнений П. Муравським у 7-томному зібранні «Тарас Шевченко. Пісенний «Кобзар». Хорова Шевченкіана», а також кантату-балет «Кобзар» Ю. Шевченка.

Історичний модус національних КМП постає і як засіб розкриття тих сторінок української історії, які тривалий час були примусово та штучно вилученими. Так, он-лайн проєкт «Голодомор. Історії роду» Державного агентства України з питань мистецтв і мистецької освіти (2023) був присвячений спільному осмисленню одного з найбільш важких етапів буття української спільноти. Новаційність проєкту обумовлювалася і відкриттям раніше не знаних широкому загалу фактів, і проєкцією просвітницької мети в площину особистісної рефлексії, адже надіслати розповідь про трагедію своєї родини мав можливість кожен. Проєкт набув загальнонаціонального масштабу завдяки новітнім алгоритмам організації – залученню соціальних мереж Facebook та Instagram. В умовах віртуалізації буття сучасної людини такі мета і формат стали рушієм переосмислення специфіки соціальних мереж, їх позиціонування як потужного засобу консолідації нації в основі спільної історичної пам'яті.

У глокалізуючій (Уманець, 2020) забарвленості, відповідній специфіці мета-модерну та значущості векторів ідентифікації особистості в культурі певного етнічного локусу постає культурний проєкт «Zincir /Ланцюг – ланки пам'яті», здійснений 2023 р. за ініціативи й активної участі Е. Аблялімової-Чийгоз (кер. проєкту), А. Сеїтаблаєва, Г. Абдулаєвої, Р. Скибіна, Д. Доценка. Колаборація проєкту із Українським культурним фондом, громадською організацією «Ель-Чебер», державним підприємством «Кримський дім» наочно засвідчує інтеграцію зусиль національної інтелектуальної еліти, інститутів громадянського суспільства та держави як основу функціонування КМП у просторі національної культури.

Мета проєкту – підтримка і популяризація культури корінних народів України – резонує із такими атрибутивними рисами української культури, як поліфонічність і відкритість, первинна орієнтація на культурний полілог. Це знаходить вираження у спрямованості проєкту на формування у суспільній думці позбавленого стереотипів уявлення щодо історії та духовного надбання багатства кримськотатарської спільноти. Синтетична сутність КМП відбивається в органічному поєднанні аудіовізуальної частини (цикл відеороликів «12 міфів про Крим»), освітньої (освітній лекторій – 9 лекцій на тему «Історія та культура Криму») та виставкової. Здійснена у колаборації із Національним музеєм українського декоративного мистецтва, вона мала основою виставку «Кримськотатарська кераміка: спадщина майстрів» на якій в «аурі» світлових та звукових рішень експонувалися гончарні вироби XV–XIX ст., що наочно відбивають специфіку етнічної культури, цикл 18 картин «Життя кримських татар та побутове начиння» та майстер-класи з гончарства.

Інтенсифікація регіонального модусу сучасних КМП також є відбиттям тенденцій глокалізації, спрямованих на підвищення значущості культурних локусів у духовному бутті нації. Одним із її утілень є КМП «Art PAL-ACE» (2021 р.), який має метою розвиток туризму, формування уявлення світової спільноти про багатство культури регіонів України та привернення уваги національної спільноти до необхідності збереження пам'яток культури (зокрема палацу Потоцьких у Тульчині). Означений проєкт віддзеркалює синтетичність, притаманну КМП як явищу, виявлену в різноманітті структурних складових. З одного боку, це низка виставок («Прадавнє золото Поділля», «Сакральні пам'ятки національних громад Східного Поділля», «Визначні пам'ятки Вінниччини», виставка з нагоди 45-річчя Вінницької обласної організації Національної спілки художників України). Репрезентація у виставках національного художнього досвіду, зокрема в його локусному вираженні, у синхронії та діакронії, в єднанні минулого та сучасного також може бути позиціонована як прояв синтетичності КМП. З іншого боку, сутнісним компонентом означеного проєкту стала і низка концертних заходів у межах програми «Травнева феєрія», здійснена студентами і викладачами

Тулчинського фахового коледжу культури, що відбиває також синтезування просвітницької та навчальної компонент.

Етнічний, автентичний акцент вирізняє регіональний КММ «Жива спадщина» (Ужгород, 2022), позначений багатомірністю завдань, які мають вагомість у контексті як національного, так і світового культурного простору. Це насамперед збереження культурної спадщини і виявлена на локусному, регіональному рівні така спрямованість кореспондує із визнаною світовою спільнотою у Конвенції Фаро необхідністю наголосу «на значенні й потенціалі розумного використання культурної спадщини як ресурсу сталого розвитку та якості життя в постійно мінливому суспільстві» (Рамкова конвенція Ради Європи про значення культурної спадщини для суспільства, 2005). Попри регіональний масштаб, проєкт «Жива спадщина» вирізняє синтетична, багаторівнева репрезентація культурної спадщини. З одного боку, це «Ізяснське лозоплетиво» та «Гуцульська бриндзя», що уведено до Національного переліку елементів Нематеріальної культурної спадщини України, з іншого боку – це репрезентація музичного, хореографічного, обрядово-ритуального доробку культури локусу автентичними, аматорськими колективами. Синтетичність «Живої спадщини» забезпечує і автентична «кулінарна» складова, що резонує із мейнстримами сучасного світового туризму, і численні майстер-класи із лозоплетіння, ковальства, ткацтва, які нівелюють межу між аудиторією та виконавцями та забезпечують реалізацію і посилення консолідуючої функції КММ.

Історико-меморіальну та водночас локусну спрямованість має КММ «Королівство Русь», присвячений, зокрема постаті короля Данила. Місією проєкту є не тільки привернення уваги до тих сторінок національної історії, що не є вичерпно опанованими у суспільній думці, а й формування нового погляду на історичних шлях нації. Це відбивається у синтезуванні минулого та сучасного у виставках графіки «Мовчання – золото» та «Лучеськ – вимір часу».

Попри локусну визначеність і концентрацію в межах одного виду мистецтва, КММ «Театр без меж» (Чернігів, 2021) демонструє комплексність і масштабність завдань, які резонують із провідними тенденціями сучасного культурного буття. Це і залучення широкого загалу до

театрального мистецтва, що віддзеркалює тенденцію нівелювання сценічності, кордонів між просторами виконавства й аудиторії, і спрямованість на свідоме, цілеспрямоване протистояння впливу споживацьким орієнтирам і стандартам масової культури та активне уведення особистості в театральний простір. Це здійснювалося шляхом проведення воркшопів, тренінгів, майстер-класів, інтерактивних зустрічей, протягом яких також забезпечувалася інклюзія, інтенсивне залучення до художнього життя людей із інвалідністю.

Прикметною ознакою КММ «Театр без меж» стала також орієнтація на синтез національного та світового художнього досвіду як повноправних складових сучасного культурного простору. Власне виконавська компонента має основою вистави «Вертеп. Різдвяне дійство», марковану надмірними зв'язками із цариною національного автентичного театрального мистецтва, та «Синій птах» (М. Метерлінка), позначену символістським світобаченням.

Значущими у сучасних обрядах КММ є спрямованість на репрезентацію сучасного образу мистецької України у просторі національної та світової культури. Проєкт «Україна і Всесвіт» (2021) постав як масштабна репрезентація сучасного мистецтва в різноманітті його стильових та жанрових меж, індивідуальних творчих інтерпретацій образу світу та людини. Синтетизм КММ виявився в єдності образотворчої, літературної (експозиція із видань Одеської національної книжкової бібліотеки) та музичної компонент (масштабна музична програма у виконанні професійних та аматорських колективів). Мета діяльній інтеграції мистецьких закладів і промоція сучасного національного образотворчого мистецтва в Україні детермінує специфіку КММ «Дифузія» (2020), організованого за ініціативи та підтримки Музею сучасного українського мистецтва Корсаків. Результатом спільної діяльності Львівського національного академічного театру опери та балету ім. Соломії Крушельницької та «Kontramarka» став проєкт «TOGETHER WITH UKRAINE» із благодійної он-лайн трансляції у 32 країнах світу доробку українського музичного мистецтва – Симфонії № 3 Б. Лятошинського, фольк-опери-балету «Коли цвіте папороть» Є. Станковича, хорових концертів Д. Бортнянського.

Первинну для КМП концептуальну мобільність, здатність миттєвого реагування на соціокультурні реалії відбиває новаційна концептуальна лінія, яка зокрема на рівні художньої рефлексії закарбовує новітній образ української спільноти в її боротьбі за національну ідентичність і суверенітет. Слугуючи меті актуалізації патріотичної, громадянської позиції особистості, консолідації спільноти на основі її сучасних духовних досягнень, а також їх промоції на світовому рівні, такі проекти віддзеркалюють глобальну та позачасову значущість загальнолюдських аксіологічних настанов і необхідність їх суспільного та індивідуального діяльнісного обстоювання. Проект «Я і Війна» (Вінниця, 2023), який єднає літературну компоненту (презентація книги Л. Брендак «Я і Війна») та образотворчу (виставка світлин) з метою увічнення подвигів військових, документально закарбовує трагедію нації та формує нові шари національної історичної пам'яті.

Консолідує та патріотична місія маркує проект «Вам, волонтери! Разом заради майбутнього» (Харків, 2023), який демонструє феноменологічну, концептуальну мобільність і варіативність компонентів КМП, виявлену в пріоритетності таких структурних складових, як майстер-класи, арт-терапевтичні заходи та концерти з творів українських митців. Консолідує та аксіологічний модуси КМП знаходять вираження у проекті «The Wall». Цей своєрідний меседж культурної дипломатії, здійснений спільними зусиллями митців-муралістів України та Європи, спрямований на візуалізацію трагедії нації, у культурних, привернення уваги світової спільноти засобами муралістики

до осмислення нагальності збереження загальнолюдських аксіологічних настанов.

Висновки. У сучасних соціокультурних реаліях КМП постає як масштабне, багатокомпонентне синтетичне культурно-мистецьке явище, позначене визначеністю організаційної структури, спільною дією держави, інститутів громадянського суспільства та інтелектуальної, мистецької еліти, часово-просторовою локаційністю, орієнтацією на новаційність форм художньої рефлексії та репрезентацію знакових культурних, художніх досягнень, суспільний резонанс і урізноманітнення культурного життя. Плюралістичність мети КМП, різноманіття рівнів реалізації (міжнародний, національний, регіональний тощо) суголосні його концептуальній варіабельності здатності до миттєвого резонування із актуальними проблемами духовного соціуму та спрямованості на утвердження аксіологічних настанов. Це відбивається у формуванні сучасних модусів онтосу КМП, які демонструють тенденцію заміни суто репрезентаційних, фестивальних форм винятковим зростанням значущості консолідаційного, культурно-дипломатичного, соціально-комунікативного концептів, за яких КМП із традиційно спорідненого із репрезентативними фестивальними явища стає новою формою духовного буття нації, орієнтованою на піднесення власного духовного спадку та багатовимірну промоцію нового образу нації.

Перспективи подальших досліджень полягають в обґрунтуванні новітніх модусів розвитку КМП у сучасному національному та світовому просторах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бас Д. Арт-проекти, їх особливості та визначення. *Вісник Черкаського державного технологічного університету*, 2016, № 3. С. 57–62.
2. Бермес І. Організаційні засади музичного фестивального руху в Україні. *Культурологічна думка*, 2015, № 8. С. 150–155.
3. Давидовський К. Семантика мистецького проекту (на прикладі творчих ініціатив Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра 1990–2000-х років). *Культурологічна думка*. 2013. № 6. С. 160–164.
4. Зінська Т. В. Музичні конкурси та фестивалі в контексті соціокультурного проектування в Україні кінця ХХ–початку ХХІ століття. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття* : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 квітня 2016 р. С. 384–395.
5. Зінська Т. В. Музично-виконавське мистецтво в соціокультурному просторі України кінця ХХ – початку ХХІ століття : автореф. дис ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01. Київ: НАККіМ, 2011. 18 с.
6. Зуєв С. Сучасний культурний простір та семіотика музичного фестивалю (на матеріалі Харкова) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.01. Харків: Харківська державна академія культури. 2007. 20 с.

7. Івановська Н. В. Проект «Мистецький арсенал» у часопросторі культури України початку ХХІ століття: дис. ...канд. мистецтвознавства (докт. філософії): 26.00.01. Київ: НАКККіМ, 2017. 200 с.
8. Комар В. Особливості управління мистецькими проектами в системі культурно-креативних індустрій України. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2021. № 3. С. 53–60.
9. Кучина Н. Фестиваль як феномен культури. *Культура України*, 2019. Вип. 65. С. 57–68.
10. Оборська С. Сучасна проблематика подієвого менеджменту мистецьких проєктів. *Культура України*, 2018. Вип. 61. С. 389–397.
11. Обух Л. Концептуалізація поняття «музичний проєкт академічного мистецтва». *Науковий вісник Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського*, 2019. Вип. 125. С. 89–103.
12. Поплавський М. Мистецький проєкт: дискурс художньої культури початку нового тисячоліття (у точці перетину – crossover point). *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2019. № 1. С. 248–254.
13. Про культуру. Закон України від 14 грудня 2010 року № 2778–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>
14. Рамкова конвенція Ради Європи про значення культурної спадщини для суспільства. URK: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_719#Text
15. Регеша Н., Трінько О., Ковмір Н. Роль та значення культурно-мистецьких проєктів для розвитку естрадного вокалу. *Молодий вчений*, 2017. Вип. 8 (48). С. 76–79.
16. Уманець О. Глокалізація. *Соціологія права: енциклопедичний словник* / Л. М. Герасіна, О. Ю. Панфілов, В. Л. Погрібна та ін.: за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2020. С. 186–188.

REFERENCES:

1. Bas, D. (2016). Art-proety, yikh osoblyvosti ta vyznakhennia [Art project, their features and definitions]. *Visnyk Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universitetu*, 3, 57–62 [in Ukrainian].
2. Bermes, I. (2015). Orhanizatsiini zasady muzychnoho festyvalnoho rukhu v Ukraini [Organisational principles of the music festival movement in Ukraine]. *Kuturolohichna dumka*, 8, 150–155 [in Ukrainian].
3. Davydovskyi, K. (2013). Semantyka mystetskoho proetu (na prykladi tvorchykh initsiatyv Kyivskoho instytutu muzyky im. R. M. Hliiera 1990-2000-kh rokiv) [The semantics of an art project (on the example of creative initiatives of the R. M. Gliere Kyiv Institute of Music in the 1990s-2000s)]. *Kuturolohichna dumka*, 6, 160–164 [in Ukrainian].
4. Zinska, T. (2016). Muzychni konkursy ta festyvaly v konteksti sotsiokulturnoho proiektuvannia v Ukraini kintsia XX – pochatku XXI stolittia [Music competition and festivals in the context of socio-cultural design in Ukrainian at the end of the XX – beginning of the XXI century]. *Profesiina mystetska osvita i khudozhnia kultura: vyklyky XXI stolittia: mater. II Mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, 14–15 kvitnia 2016. 384–395 [in Ukrainian].
5. Zinska, T. (2011). Muzhychno-vykonavske mystetstvo v sotsiokulturnomu prostori Ukrainy kintsia XX – pochatku XXI stolittia [Music performing art in a socio-cultural environment of Ukraine within the time period: end of the 20th – beginning of the 21st centuries]: avtoref. dys. ...kand. mystetstvoznavstva: 26.00.01 / NMAU im. P I. Tchaikovvskoho. Kyiv [in Ukrainian].
6. Zuiev, S. (2007). Suchasnyi kulturnyi prostir ta semiotyka muzychnoho festyvaliu (na materialy Kharkova) [Modern cultural space and semiotics of the music festival (the case of Kharkiv)] (Thesis of the candidate of art studies: 17.00.01). Kharkiv State Academy of Culture. Kharkiv [in Ukrainian].
7. Ivanovska, N. Proiekt «Mystetskyi Arsenal» u chsaoprostori kutury Ukrainy pochatku XXI stolittia [Project «Mystetskyi Arsenal» in the Time Space of Ukrainian culture at the Beginning of the XXI century] (Thesis of the candidate of art studies (Doctor Philosophy): 26.00.01 / NAKKКіМ. Kyiv [in Ukrainian].
8. Komar, V. (2021). Osoblyvosti upravlinnia mystetskyimy proektamy v systemi kulturno-kreatyvnykh industrii Ukrainy [Art Project Management Specifics in the System of Cultural and Creative Industries if Ukraine]. *National Academy of Culture and Art Management Herald: Science journal*, 3, 53–60 [in Ukrainian].
9. Kuchina, N. (2019). Festyval yak fenomen kultury [Festival as a phenomenon of culture]. *Kultura Ukrainy*, 65, 57–68 [in Ukrainian].
10. Oborska, S. (2018). Suchasna problematyka podiievoho menedzhmentu mystetskukh proektiv [Contemporary issues of event management of artistic projects]. *Kultura Ukrainy*, 61, 389–397 [in Ukrainian].
11. Obukh, L. (2019). Kontseptuakizatsiia poniattia «muzychnyi proekt akademichnoho mystetstva» [Conceptualization of the Notion «Musical Project of Academic Art»]. *Scientific Herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine*, 125, 89–103 [in Ukrainian].
12. Poplavsky, M. (2019). Mystetskyi proekt: dyskurs khudozhnoi kultury pochatku novoho tysiacholittia (u tochtsi peretynu – crossover point) [Art project: the discourse of artistic culture of the beginning of the new millennium (at the intersection – crossover point)]. *Scientific Journal «National Academy of Manager Staff of ulture and Art Herald»*, 1, 248–254 [in Ukrainian].

13. Pro Kulturu. Zakon Ukrainy vid 14 grudnia 2010 roku № 2778–VI [About culture. Law of Ukraine dated December 14, 2010, No. 2778-VI]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>

14. Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (Faro Convention, 2005). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_719#Text

15. Rehesha, N., Trinko, O., Kovmir, N. (2017). Rol ta znachennia kulturno-mystetskykh proektiv dlia rozvytku estradnoho vokalu [The role and importance of cultural and artistic projects for the development of pop vocals]. *Young scientist*, 8 (48), 76–79 [in Ukrainian].

16. Umanets, O. (2020). Glokalizatsiya [Glocalization]. *Sotsiologiya prava: entsyklopedychnyi slovnyk – Sociology of Law: encyclopedic dictionary*. M. P. Trebin (Ed.). (pp. 186–188). Pravo [in Ukrainian].